

Φ KOSKELAINEN

JULKAISIJA: KOSKEN TL OSUUSPANKKI

Vastaava toimittaja: Urpo Kinnala Toimittaja: Matti Heinonen

ISSN 0786-6003

”Te siis tiedätte
kuka minä olen
ja mistä tulen”

Me odotamme joululta vuosi vuodelta jotain aivan erityistä. Ei mikään muu juhla vuodessa tunnu yhtä kau-
niilta kuin se. Eikä tämä koske vain lapsia vaan yhtä
hyvin meitä kaikkia. Tänäkin vuonna meitä kutsutaan hil-
jentymään, pysähtymään arkisen aherruksen keskeltä jou-
lun sanoman äärelle. Mitä me joulussa etsimme ja mitä
me siinä kaipaamme? Vastauksemme ovat varmasti erilai-
sia. Mutta ehkä yhteistä niille on kuitenkin se, että me
etsimme jotain, joka on enemmän kuin kaikki se, mitä me
voimme ostaa tai lahjoittaa. Tämä ”enemmän” liittyy jou-
lun sanomaan Maariasta ja Joosefista, enkeleistä ja pai-
menista – eikä suinkaan vähiten seimessä makaavasta jou-
lun lapsesta, Jeesuksesta.

Jeesus sanoi: ”Te siis tiedätte, kuka minä olen ja mistä
tulen. En minä ole tulostani itse päättänyt – minut lähetti
hän, joka on totuus itse” (Joh 7:22–23). Me siis tiedämme
Jeesuksen, mutta tunnemme hänet todella? Tallissa
syntyvä joulun Herra kohtaa tämän maailman kaikessa
karuudessaan. Monet tuhannet lapset syntyvät eri puolilla
maailmaa tänäänkin vastaavissa olosuhteissa. Mutta
tuosta yhdestä syntymähetkestä säteilee aivan erityinen
valo meidän maailmaamme. Jouluevankeliumissa taivaal-
iset sotajoukot kuuluttavat viestiä toisesta maailmasta. Me
olemme kuulleet lukemattomia kertoja saman sanoman.
Joskus saattaa tuntua siltä kuin sama videofilmi pyörisi
uudestaan ja uudestaan. Miksi me silti haluamme kuulla
sen uudestaan ja uudestaan? Eikö elämä Betlehemissäkin
kulkenut aivan tavallisia uria eteenpäin? Paimenet, jotka
ensimmäisinä kuullivat joulun sanoman, olivat kovia
karaistuneista miehiä. Eivät he olleet mitään uneksijoita
tai tähtientutkijoita, mutta silti he olivat valmiita polvistu-
maan pienen lapsen seimen äärellä. He kuullivat sanan:
”Tänään on teille syntynyt Pelastaja. Hän on Kristus,
Herra.”

Yhä uudelleen me tarvitsemme tämän sanoman kuule-
mista. Yhä uudestaan meidän on palattava alkuun. Maail-
mamme on monessa suhteessa rikkiäinen ja hajallaan.
Rauha on rikkoutunut monin paikoin. Varmasti tun-
nemme joskus myös itsemme rikkiäisiksi. Jokainen
tietää ja tuntee tarkalleen, mikä hänessä on rikki. Me
tarvitsemme eheyttävää vapauttavaa sanomaa. Joulun
Herra on tuonut tänne rauhan, rauhan sydämeen ja rau-
han Jumalan ja ihmisen välillä. Ehkäpä joulun erikoisuus
on juuri siinä, että me voimme tuntea Jumalan tämän
rikkinäisen, tyhjän maailman keskellä. Hän on syntynyt
seimeen tuodakseen meille rauhan.

Tunnummeko me Jeesuksen todella? Todella niin, että
hän merkitsee meille jotain? Varmasti tiedämme paljon
hänestä, sitä tai tätä olemme hänestä kuulleet ja oppineet.
Hän syntymänsä, hänen kuolemansa, Joulun ja pitkäper-
jantai ovat vielä sanomaltaan tuttuja. Seimi ja risti kuulu-
vat yhteen. Sisältö on tuttu. Mutta onko sittenkään?
Olenko löytänyt oman paikkani tässä historiassa? Olenko
löytänyt sen paikan, jonka Jumala on minulle varannut?
Ymmärränkö tänä jouluna: Minun tähteni Jumala on syn-
tynyt maailmaan?

Jouluumme kuuluu paljon kaunista ja hyvää. Onko tuo
kaikki, joka sittenkin on vain ulkonaista, onko se johta-
massa meitä Kristuksen, joulun Herran luo vai vieroitta-
massa hänestä. Sinun todellinen joulusi on silloin, kun
ymmärrät kaiken kiireen hyörinän ja hälinän keskellä
saman, minkä paimenet ensin ymmärsivät: Joulun on Kris-
tuksen lähelläoloa elämässäni!”

Antti Saarela

Alli Hurmerinta muistelee

Edellisessä Koskelaisessa aloitimme muistelmasarjan rouva Alli Hurmerinnan jokin vuosi sitten ääninauhalle antaman haastattelun pohjalta. Haastattelussa hän muisteli Kosken keskustan elämää ja oloja vuosisadan alkupuolella. Kun Alli Hurmerinta on myllärin tytär, sopi hyvin aloittaa muistelmat Tuimalan myllymiljööön tiimoilta; nyt ovat vuorossa mm. kauppiaat ja käsityöläiset – joulukirkossakin käydään.

Jo useita kauppiaita

Vuosisadan alkupuolella oli Tuimalassa jo useita kauppataloja, joten ostajilla oli valinnan varaakin. Vielä nytkin joskus vanhat ihmiset puhuvat "Sahan puarista", vaikka se ei ole enää ollut pystyssä vuosikymmeniin. Alli Hurmerintakin muistaa tuon "puarin" eli kauppaliikkeen melko hyvin.

– Se oli hiukan Kosken asuinrakennuksesta eteenpäin – se taisi ker-

ran palaakin, kun me jo olimme täällä. Viimeksi siinä asuivat Korpposet, siinä toisessa päässä, sitten olivat Oratkin aikoinaan, ja siinä Marttinenkin ensin piti kauppa, kun tuli tänne Mellilästä. Se siinä kaupassa oli, että sinne poikkesivat aina kaikki juopot, kun saivat siinä otettua kaljaa samalla. Mutta siitä on jo aikaa, niin etten kovin paljon siitä kaupasta muista.

– Kerran siinä oli yksi tati, joka oli naimisissa sen vanhan Grönforsin

veljen kanssa – tai en tiedä, olivatko he naimisissa, yhdessä kuitenkin asuivat. Sitten siihen tulivat Lindvallit; ne olivat Turusta kotoisin, se Lindvallin herrasväki. Ja sellainen Hyhkön Aatu kuljetti kaksi tai kolme kertaa viikossa hevosen kanssa pullaa Långsjön lähellä olevasta leipomosta sinne Lindvallin kauppaan. Ne muuttivat siihen joskus -26 tai -27 ja siinä kuolivatkin. Ja Lindvallin tytär meni naimisiin Långsjön autonkuljettajan kanssa, eikä sitä oikein hyväksytty, kun se tytär oli sentään ylioppilas. Oli niillä toinenkin tytär, mutta se kuoli jo nuorena; oli koulukin vielä kesken.

Lindvallin ostaessa "Sahan puarin" ei Marttinenkaan silti luopunut kauppiaan ammatista, vaan siirtyi hieman enemmän keskustaan.

– Siinä oli semmoinen, kun Lehtin kaupaksi sannottiin ja Marttinen tuli siihen. Taikka se oli Marttinen silloin, kun tänne tuli, se oli venäläinen alkuaan. Ne muuttivat täältä taas takaisin Mellilään. Marttinen osti täältä maatakin; tämä meidänkin huvilan tontti on Marttisen maasta, kun isäni osti sen maan, ja mekin saimme siitä tontin ja isä rakensi itselleen talon toiselle tontille. Se

Marttisen kauppa oli siinä, missä sitten oli kunnantoimisto ja nyt tuo päiväkot.

Monet nykykoskelaiset ovat kuulleet puhuttavan myös "Penttisen puarista", mutta harva sellainen on enää elossa joka olisi siellä käynyt ostoksilla.

– Siinä oli Vako ja sitten Maapohja – nyt se talo on jo hävitetty pois. En minä sitä kauppaa enää paljon muista, mutta sen huutokaupan muistan, kun ne siitä luopuivat. Siitä on niin paljon aikaa, että olin aika pieni, kun ne siitä lähtivät. Paljon siellä oli joka lajia tavaraa. Ne Penttisen lapset olivat kaikki käyneet kouluja. Ne olivat tuon Vanhan Mäkilän kautta jotain sukua opettaja Sarajallekin. Ja siinä Penttisen talossa oli leipurinliikekin.

– Sitten oli vielä Teeren kauppa ja se olikin myöhempään. Paljon sielläkin käytiin ja oli kaikenlaista tavaraa. Mutta leipää ei siihen aikaan vielä paljonkaan kaupoissa ollut, kun mekin tähän muutettiin; sitten kun Kehitys tuli tuohon, niin sinne tuotiin Somerolta Oraksen leipää. Muistan, kun meidän muksut kerran lähtivät Nuortentuvalle elokuvaan päivänäytökseen – taisi olla markan verran rahaa mukana – ja Olavi tuli kovalla touhulla takaisin ja sanoi: Ei ollut elokuvii ollenkaan – mää otin leivän kaupast!

– Ei siihen aikaan kaupasta niin paljon ostettu kuin nykyään; silakkanelikko ostettiin ja tietysti kahvia ja sokeria. Ja Teerellä oli se puhelinmeini; siellä käytiin soittamassa paljonkin, kun ei puhelimia vielä monella ollut. Ja siellä oli myös apteekin lääkekaappi; ne lääkkeet tuli sinne Marttilan apteekista – semmoinen Hätä-Hermannin ne kuljetti kävellen.

"Hantvärkkäreitä"

Paitsi niitä myllyalueen taloja, oli siinä vanhan kirkon lähetyvillä eräitä

Alli Hurmerinnan lapsuuden maisemaa siinä Paimionjoen rantamilla. Vasemmalla on kirjoituksessakin mainittu karvari Mäntylän asuintalo, keskellä vuosisadan alussa perustettu Kosken Osuusmeijeri.

mutakin asumuksia, pääasiassa käsityöläisten asuttamia.

– Siinä sillan pielessä oli Lagerlundin talo. Lagerlund oli semmoinen paikka johon poikettiin; jos maantietä meni vaunuja tai kulkureita, niin usein ne poikkisivat Lagerlundille, kun siihen pääsi tieltä niin helposti. Se vanha Lagerlund oli suutari, mutta häntä en enää paljon muista, muistan paremmin sen seuraavan sukupolven. Se poika Feliks oli rautateillä, Turun konepajassa joku fiskaali – jotain sellaista koulua – kävi – mutta ensin se oli tuossa Lahdelman sahalla koneenkäyttäjänä. Lagerlundin tytär oli Mari, ja sitten siellä oli mamma, sen suutarin leski; oli hyvä käsityöihminen, kutoi kaikenlaista ja kävi ihmisillä pesemässä pyykkiä.

– Sitten siinä vieressä oli Mäntylä. Mäntylä oli nahkuri – en muista, mistä hän oli tullut. Hän oli myös kirkon kellonsoittajana ja haudankaivajana. Se ei ollut mikään puheli-as mies, mutta sen emäntä oli aika kova puhumaan. Sitten emäntä kuoli, ja sinne tuli semmoinen Anna hoitamaan huushollia. Siellä oli se piharakennus, missä olivat ne parkkitiinit, ja sitä sanottiin ”värkkiporstuaksi”. Siitä lävitse mentiin joen rantaan, missä ihmiset kävivät pyykkiä pesemässä.

– Sitä Mäntylää sanottiin vallan ”Karvariksi”, ja kerran minä pistin sen pojan, Reinon nimipäiväkorttiinkin nimen ”Reino Karvari”, mutta toiset sanoivat, ettei se sellainen ole ja niin se jäi lähettämättä. Silloin puhuttiin kaikista asuinpaikan mukaan tai isän ammatin mukaan. Minustakin sanottiin: ”Mylläriin Alli menee”, kun tuossa tiellä menin edestakaisin. Lagerlundin Feliks sanoo vieläkin, kun minulle soittaa: ”Jaa, se on Mylläriin Alli, vai...” Ja niinkin sanottiin, että ”Mentiin papin alla uimaan”, kun käytiin uimassa pappilan takana joessa.

– Sitten siinä oli sellainen, kun Menanderin tädiksi sanottiin, se oli sen opettaja Hilma Menanderin tati; se oli silittäjä, siliti paljon vaatteita, oikein kovitettujakin. Se vanha Menander oli ollut myös opettaja, mutta se ei elänyt enää minun aikani. Tämä tätikin oli jo vanha ihminen; se oli aika paljon kotimiehenä, usein noilla Marttisilla, kun nämä johonkin menivät. Sitten oli lukkari Paasmäen talo – siellä minäkin kävin kiertokoulua. Sitten olivat Ostenit ja mylläri Tuomisen talo; se Tuomisen talo rakennettiin hiukan sen jälkeen, kun me tulimme tähän. Osten oli ollut kellonsoittaja ja haudankaivaja ennen Mäntylää. Sen poika Aarne kävi viimeisiä luokkia koulua, kun minä menin kouluun; sitten se lähti Amerikkaan – mahtaako vielä olla hengissä siellä? Ja siellä oli myös Saima ja Salme ja tämä Jorma, joka oli nuorin.

Vanhan kirkon joulu

Annetaanpa näin joulun edellä Alli Hurmerinnan kertoa hieman Kosken vanhasta kirkosta ja erityisesti joulukirkosta siellä. Olihan hänen lapsuudenkotinsa aivan tämän kirkon vierellä.

– Minä en ole käynyt joulukirkossa sen jälkeen, kun tuo vanha kirkko rikkottiin. Olen aina sanonut, että missään ei ole ollut niin hienoa joulukirkkoa, kuin tuossa vanhassa kirkossa. En ole halunnut mennä enää toiseen paikkaan. No jaa, olihan se kylmä ja ihmiset hakkasivat jalkojaan lattiaan koko ajan jos oli pakkaneen, mutta siellä oli kuitenkin sellainen erikoinen tunnelma. Jo meiltä kotoa näki, kun valot paloivat siellä ja ihmisiä tuli, kellot kilisivät, kun toivat hevosiaan sinne myllyvajoihin – Tuomisen ja meidän –, kun aina oli paljon väkeä joulukirkossa. Kyllä se oli niin juhlaista silloin.

Aforismeja

Aforismi on kaikkien tiedossa olevan yksinkertaisen totuuden esittämistä siten, että se lukijasta tuntuu ylen viisaalta. (Tietosanakirja tosin määrittelee sen hieman toisin.)

Viime vuonna aforismikirjan runoilija sai Finlandiapalkinnon. Vielä sitäkin parempi mietelausekokoelma on sinun omassa kirjahyllyssäsi – Pyhä Raamattu. Kukapa osaisi kertoa esim. rakkaudesta paremmin kuin se.

Rakkaus ja viha ovat voimakkaita sanoja, varsinkin jos niitä käyttäessämme olemme aivan tosissamme. Usein me kuitenkin liioittelemme, eikä totuus ole aivan sananmukainen.

Vihasta rakkauteen on hyvin lyhyt matka. Välinpitämättömyydestä se näihin kumpaankin on pitempi, kuin pisinkään avaruusmatka.

Avioliittoja on monenlaisia: on m.m. rakkaus-, pakko-, hyöty-, mistarkoituksessa solmittuja n.s. järkiavioliittoja ja sitten vielä sellaisia, joissa ei ole mitään järkeä.

Järkeä ei kukaan ole nähnyt, mutta kuitenkin me kaikki pyrimme sitä käyttämään. Onnistuminen vaihtelee.

Maaailman menoa näin sammakkoperspektiivistä tarkkaillaessa tuntuu joskus siltä, kuin järjen käyttö olisi kokonaan unohtunut, tai ainakin sitä käytetään hyvin säästeliäästi.

Suurimmat virheemme teemme silloin, kun emme tee mitään. (Esim. kun pitäisi auttaa lähimmäistämme.)

Haluaisimme voittaa koko maailman, mutta emme kykene voittamaan edes itseämme.

Meillä on tapana muistaa voitot, mutta unohtaa tappiomme. (Minäkin muistan oikein hyvin sen, kun edustin Suomea voittoa maaottelussa Ruotsia vastaan 11. 5. 1941, jopa saavuttamani ajankin 1,53. Marssimaaottelu. Sen, että osallistuin myöskin monivuotiseen maaotteluun suurta Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoa vastaan, olen jo miltei kokonaan unohtanut. Niinpä, kun toiset kertovat sankariteoistaan, totean vain minulle ominaiseen vaatimattomaan tapaan: ”Olinhan siellä minäkin.” Tosin en sentään minäkään aina malta olla sanomatta sitä, että kuulun ikäluokkaan ”se kova seitsemäntoista.”)

Syntymä ja kuolema ovat ääripisteitä. Mitä niiden välillä on, on se sitten sotaa tai rauhaa, iloa tai surua, menestystä tai pettymyksiä, kuuluu ihmisen osaan. Sitä sanotaan elämäksi.

Tämäkin päivä muuttuu pian eilispäiväksi. Muistakaamme tänään, että tämän päivän virheitä voimme huomenna vain – katua.

Ikuisuutta ajatellen ihmisen pitkäkin elämä on lyhyt. Se on lyhyt niinkuin päiväperhosen satu, taikka – niinkuin ihmisen onni.

Vaikka meillä kaikilla on tiedossa se, että vaikenevaa ihmistä pidetään viisaana ja vielä viisaampana sellaista, joka ei pistä mietteitään paperille, niin siitä huolimatta kuitenkin näin teki

Pekka Holkeri

4 H-yhdistys edistää luonnon tuntemusta

Kiperiä kysymyksiä

Tämänkertainen luontopolkutapahtuma oli siinä suhteessa leikkimielinen, että se ei ollut varsinainen kilpailu. Tosin jokainen sai lähtiessään mukaansa "veikkauskuponin" ja polun varrelta tuli eteen kymmenkunta erilaista kysymystä, joista voi pistää listaansa rastin oikean vaihtoehdon kohdalle, tai ainakin sen, jota luuli oikeaksi vaihtoehdoksi. Järjestäjien taholta ei kuitenkaan tuloksia laitettu paremmuusjärjestykseen,

On varmaan niin, että 4 H-yhdistys – entinen maatalouskerho – on luonnostaankin luonnonläheinen järjestö. Maan ja luonnon parissahan se on työtään tehnyt perustamisestaan lähtien; koettanut herättää nuorisossa harrastusta maanläheiseen elämään, johon luonto eroittamattomana osana kuuluu. Kosken 4 H-yhdistys on, kuten varmaan monet sisaryhdistyksistäänkin, yrittänyt aivan tarkoituksellisesti edistää kuntalaisten luonnontuntemusta ja -harrastusta järjestämällä nk. luontopolkutapahtumia. Viimeisin niistä oli Kankaan kulmalla Hevonlinnan harjumaastossa 16 pv syyskuuta kuluvaa vuotta. Kun järjestäjät olivat tapahtuman ajaksi tilanneet erittäin kauniin syyssään, tuli osanottajiaakin tapahtumaan ilahduttavan runsaasti. Alun toistasataa henkilöä pienistä lapsista vanhuksiin kiersi tuon 2,5 km luontopolun, ja jos samalla kävi harjun korkeimmalla kohdalla näköaloja vilkaisemassa, tuli matkaa muutamia sata metriä enemmänkin.

vaan jokainen voi palatuaan lenkiltä katsoa järjestäjien isosta listasta oliko hän vastannut oikein. Voi siis tarkastaa tuloksen ihan itsekseen, tai rempseästi näytellä listaansa toisillekin, riippuen tietysti siitä, miten hyvin oli veikkauksissaan onnistunut. Arvelen, että tuskin kukaan aivan täysii pisteitä sai, sen verran visaisia kysymykset tuntuivat olevan. Niin olikin hyvä, sillä juuri sinähän se luonnontietous lisääntyi, kun kierroksen jälkeen otti listasta ylös ne oikeat vaihtoehdot.

Polun varrella oli puiden runkoihin sidottu kysymyslappuja, joista monet aiheuttivat melkoista päänvaivaa. Erästä lipuketta tarkastelevat tapalalaiset Eira ja Tauno Kivikallio sekä Janne ja Anne Aho.

– Koetimme saada aikaan sellaisia kysymyksiä, joiden arveltiin kiinnostavan ihmisiä, kertoi yhdistyksen neuvoja Raili Pietilä, joka lähtöpaikalla lähetti osanottajia matkaan. Hän kertoi, että yhdistyksen johtokunta suunnitteli polun ja laati kysymykset ilman mitään ulkopuolista asiantuntijaa. No, kysy-

mykset kuitenkin osoittivat, että ihan päteviä asiantuntijoita he itsekin olivat, tai ainakin osasivat käyttää lähdekirjallisuutta hyväkseen.

Sieniaika oli juuri parhaimmillaan ja nummelakin kasvoi valtavasti kaikenlaisia sieniä. Sienituntemuksen lisäämiseksi oli sinne tänne polun varrelle laitettu muutamia sie-

niä paperilappusten päälle ja lappuun sienen nimi ja päätiedot siitä. Myös ensimmäinen tehtävä käsitteli sieniä; kysyttiin paperin päällä olevan ruskean tatin nimeä. Kun yhtenä vaihtoehtona oli nummitatti, niin logiikkaa avuksi käyttäen arvelin sen olevan tämän, koska nummella oltiin. Ja sehän se olikin.

Seuraavassa kohdassa kysyttiin metsätalouden merkitystä Suomelle. Yhdessä vaihtoehdossa arveltiin, että sillä olisi enää vain paikallista merkitystä, mutta kun tämä tuntui varsin väheksyvältä ajatukselta, niin laitoin sen vaihtoehdon, että se työllistää joka viidennen kansalaisen. Perillä huomasi, että tämä osuikin

oikeaan.

Kapusin ylös jyrkän ahteen ja tulin tasaiselle nummelle. Siellä kysyttiin, voiko sillä paikalla jokamiehen oikeuksien mukaan kulkea a. jalan, b. autolla tai c. mopolla? Paikalla oli kyllä sellainen tientapainen, jolla olisi päässyt ajamaan autollakin ja mopolla ihan reippaasti, mutta vaikka tuons. jokamiehen oikeus Suomessa onkin melko suvaitseva, niin noita ajoneuvoja se ei kuitenkaan sinne olisi hyväksynyt.

Sitten mentiin taas sienien pariin ja kysyttiin, kuinka monta syötäväksi kelpavaa ruokasientä Suomessa tavataan? Vaihtoehtoina oli 25, 110 tai 200 sientä. Kun itse käytän noin kymmenkuntaa sientä, niin arvelin tuon 110 sienen riittävän muille, mutta perillä huomasi, että 200 sientä oli oikein. Ompahan noita.

Seuraavassa kohteessa käsiteltiin taas metsäasiasia ja kysyttiin, paljonko Suomen metsät kasvavat vuodessa asukasta kohti; a. 6, b. 12 tai c. 20 kuutiometriä? Olin varovainen ja arvelin 6 kuutiota riittävän, kunnes järjestäjien listasta huomasin, että metsät kasvavatkin 12 kuutiometriä per asukas, oli noin 60 milj. mottia. Eri juttu on, millaista puuta ne kasvavat.

Metsässä oltiin, ja metsää koski seuraavakin tehtävä. Todettiin, että nykyisin metsästä yleensä hakataan pienet puut pois, koska ne a. joka tapauksessa pian sortuisivat kilpailussa, b. niistä tulee luonnon poistumaa, josta ei saa tuloja, c. näin lisätään isompien puiden kasvua? On tunnustettava, että tyhmyydessäni laitoin kaikki vaihtoehdot paperiini, koska ne hyvin tuntuivat sopivan, mutta vastauslista kuitenkin armotta kertoi ainoastaan kohdan b. olleen oikean.

Seuraavana oli matkanarvioimistehtävä; käskettiin arvioimaan matka seuraavalle rastille. Vaikka olisin kuinka huonoilla silmilläni tiirannut eteenpäin, en nähnyt mitään seuraavaa rastia, joten si-

tä oli lähdeettävä etsimään. Se löytyikin, kun olin ajatellut kulkeneeni 170 metriä; tuloslista tosin kertoi matkan olleen 150 m. Vaikea uskoa, mutta saattoi ollakin.

Kun kunnan raittiuslautakunta oli avustanut tapahtumaa rahallisesti, oli mukana myös raittiusaiheinen kysymys. Todet-

tiin, että maksa polttaa alkoholia vakionopeudella, jolloin 14 g alkoholia poistuu verestä 55 kiloisella naisella a. 1–1,5 t, b. 2–3 t, c. 3–4 t? Tässä oikea vaihtoehto oli b.

Viimeisellä rastilla löytyi puun juurelta maaliastia, sanomalehtinippu ja loisteputki. Puun rungossa oli lappu: Onko tässä on-

gelmajätteitä? Koska minä tiesin, niin yleensä kai muutkin tiesivät, että maali ja loisteputki olivat sitä ongelmajätettä; tosin sanomalehdetkin jokin vuosi sitten tahtoivat muodostua ongelmaksi, kun jätepaperia oli vaikea saada menemään, mutta nyt siinä suhteessa on tilanne parantunut.

Makkaraa ja mehua montussa

Kun luontopolku oli kierretty, ohjattiin osallistujat alas viereiseen soramonttuun, jonka pohjalla paloi iloinen nuotio. "Kipinämikkoina" oli muutamia 4 H:n johtokunnan naisia, jotka samalla tarjosivat lenkkeilijöille makkaraa paistettavaksi ja jopa syötäväksikin, sekä palan painikkeeksi kauniin näköistä ja hyvän makuista mehua. Tulipa siihen pai-

Yksi "kipinämikoista" oli **Kosken 4 H-yhdistyksen puheenjohtaja Senja Pitkänen**, jolta noin puolessavälissä tapahtuma-aikaa ja noin 60 henkilön jo osallistuttua siihen kyselin, miltä hänestä vaikutti tapahtuman senhetkinen suosio.

– Täytyy sanoa, että olen ihan tyytyväinen. Ihan mukavasti on jo ihmisiä käynyt, kun ilmain on ollut näin hyvä. Ja toivotaan, että käy vielä lisääkin.

Tuleeko tästä perinne, vai onko se jo sellainen?

minä luulen, että ihmiset nykyään tulevat kauempaakin, autoilla kun kulkevat.

Näin siis rouva puheenjohtaja ilmoitti tyytyväisyytensä hyvin onnistuneen tapahtuman vuoksi, keskittyi taas ojentelemaan mehua uusille monttuun laskeutuneille polun taivaltaneille ja komenteli näitä laittamaan nimensä osanottajalistalle. – Että nähdään, keitä täällä on käynyt.

Tyytyväisiä tuntuivat olevan osanottajatkin. Tapasin polulla sisarukset

Soramontussa nuotio ympärillä oli ajoittain vilskettä ja makkara maistui. Iso osa retkeläisistä oli nuoria, mutta ilahduttavan paljon oli mukana myös varttuneempaa väkeä. Oikealla yhdistyksen puheenjohtaja Senja Pitkänen.

kalle eräs pummikin – pörisevä ampiainen, mikä myös tahtoi saada osansa mehutarjoilusta, vaikka ei taatusti ollut luontopolkua kiertänyt. Ei siitä oikein pidetty, mutta annettiin kuitenkin osallistua riehaan – kuuluihan sekin luontoon.

– Meillä oli täällä viime vuonna jo se valtakunnallinen luontopolkutupahtuma, mutta silloin oli ilma huono, kovin kylmä sää. Toivotaan nyt, että tästä tulisi perinne, sitten sitä osaavat ihmiset varrotakin. Joku on kyllä sanonut, että tämä Hevonlinna on kaukana, mutta kyllä

Eeva ja Elvi Alhaisin, jotka myös jakoivat kiihosta tapahtumalle.

– On niin tavattoman kaunis ilmakin – ja niin mukava reitti. Kyllä kannatti tulla mukaan, he sanoivat.

Kannattaa tulla ensi vuonna, jos ja kun sellainen taas järjestetään. ■

Koskelaisia henkilökuvia:

Tauno Tuominen

– maamies

Satopään kulma, Kosken eteläisin kulmakunta, on alueeltaan melko laaja ja oli muutama vuosikymmen sitten varsin väkirkaskin. Monien muiden syrjäkylmien tapaan on sekin hieman hiljennyt, mutta autioksi sitä ei missään tapauksessa voi sanoa. Lasten ja nuorten lukumäärä on vähentynyt, mutta yhäkin lähes joka talossa asutaan.

Kun kulmakunnalla usean asukkaan sukunimenä on Tuominen, Mikkola tai Linden, on tavallisessa puheessa käytäntö muotoutunut sellaiseksi, että sukunimen sijasta käytetään talonniemeä. Mitään maankuuluja henkilöitä ei kulmakunta ole tuottanut – persoonallisuuksia kylläkin. Eräs suurimmista persoonallisuuksista on Tauno Tuominen, siellä yleensä Isoniitukseksi kutsuttu; nykyään Isoniitun vaariksi, koska on jo luovuttanut talonsa isännyyden pojalleen. Maankuulu ei hänkään ole, mutta koskenkuulu kuitenkin; ainakin vanhemmat ihmiset hänet täällä tuntevat.

Tauno Tuominen
"lempipaikallaan"
keinutuolissa
Isoniityn tuvassa.

– metsää tietysti välissä. Suurin niitty oli ollut juuri Isoniityn tilan kohdalla, mistä juontuu tilan nimenkin. Sen jälkeen lähes joka vuosi kohosi jonkun raivaajan talo siihen Viepjoen laitamille. Väki lisääntyi nopeasti; lapsia kun perheissä oli paljon. Peltomäessäkin – Taunon syntymäkodissa – oli 9 lasta.

– Yhdeksän oli silloin simmonen mitta täällä päin, kertoo Tauno. – Mikkolas oli 9 ja Isoniitus 9 ja Korpiniituskin viäl. Lehtirannas oli 6 ja Kortesua 4 samanikkääsi – kyl ka-karii oli kulmakunnal.

Isoniityn omisti silloin Stefan Riikonen, mutta 1927 Taunon isä Iivari Tuominen osti tilan Riikoselta lisämaakseen ja Tauno puolestään isältään välirauhan aikaan 1940. Tilan pinta-ala on 15 ha, siitä 8 ha peltoa ja 7 ha metsää.

Koulunkäyntiä

Satopään koulu valmistui juuri sopivasti, kun Tauno tuli kouluikänsä.

– Mää olin Satopään koulun ensmäissii oppilai. Meittii oli siillon jo liki 30, ja parhaal aikaa siäl oli 80 oppilastkin. Ja nyt koululaiset viärään täält Harmaal yhres taksis!

Ennen Satopään kouluun menoa Tauno oli käynyt jo alakoulua Liipolan Kirjasissa, jossa opettajana oli kuvanveistäjä Yrjö Liipolan sisar Elli Liipola. Tauno muistaa, että Elli Liipolan sisaren mies Juho Saari – Liipolan Järvenmaan isäntä – häntä tänne ehdotti.

– Saari sano, et se olis halukas tulemaan ja olis pätevä. Toiset

Kylän vanhimpia

Tauno Tuominen täytti kesällä 75 vuotta. Isoniityn talo kuuluu Liipolan kylään, ja Tauno kertoo olevansa kylänsä vanhin mies ja naisistakin vain Vilpolan Maija on muutama vuoden vanhempi. Tauno on muuten ikäsekseen hyvässä kunnossa, mutta jalat ovat viime

vuosina alkaneet reistaila, niin että käveleminen on hieman vaikeaa.

Tauno Tuominen on tarinaniskijämiehiä. Hän tuntee ja muistaa uskomattoman määrän tarinoita ja kaskuja entisajan tapahtumista ja erilaisista ihmisistä. Itsestään hän ei ole niinkään halukas pu-

humaan, niin että toimitajan oli melkein kiskottava esiin asiat tätä juttua varten.

Puhelemme Liipolan metsäkulman asutushistoriasta. Kaikki palstat erotettiin Liipolan kanta-tilasta vuoden 1910 paikkeilla. Siihen asti ne olivat olleet Liipolan niittyinä

sentään kysy sen paperei, mut Saari sano: Mitäs paperei se tarvittee, kun se Liipolan likoi on – kyl se tääl tiättään! Se oli oikeen hauska pohjalainen – pikkanen miäs, mut rivakka.

Juho Saari oli myös innokkaimpana ajamassa Satopään koulun perustamista, ja kun koulu sitten saatiin, hän opetti käsitöitä ja liikuntaa pojille; perehdytti näitä mm. pesäpalloon ja järjesti hiihtokilpailuja.

– Olikse se -24 talvel, kunnei tääl ollu lunta sen vertaa, et olis päässy hiihtämään. Kun meittii poikii karvasteli, ettei saara pirettyy eres hiihtokilpailui, niin Saari sano: Kyl ne piretään. Ja pirettiin. Oli ollut niin kova pakkanen, et järvi oli hyvässä jääsä ja päällä 10 senttiä lunta. Otettiin sukset selkään ja käveltiin järvel. Saari hiihti sinne lenkin – ei sitä mittään mitattu – ja kilpailut pirettiin.

Maatöitä

Maatöihin Tauno osallistui kotonaan Peltomäessä heti pienestä pitäen. Työvoimaa tarvittiinkin, sillä siihen aikaan maanviljelyskin oli suurelta osin käsityötä. Hevosia tietenkin käytettiin apuna. Tavallisesti oli vain yksi hevonen taloa kohti, koska tilat olivat melko pieniä. Kuitenkin kynnessä ja äestyksessä tarvittiin hevosparia, ja Tauno kertoo, että siitä pulmasta selvitettiin kulmakunnalla vallinneella hyvällä naapurisovulla.

– Tehtiin simmottoon, et naapureil oli hevoset vaihros; toinen lainas ensiin toisen hevost ja anto sit taas oman hevoset toiselle pariksi. Jaa, Niini-koivistos olikin kaks hevost, kun siin oli siilon viäl Haapalinna ja Levo samas. Laineel Lehtirannas kyl oli usein kaks, kun se teki hevoskauppaa, mark-

kinoil osti ja myi niit. Kyl sil syyskyyntöin ja kevättöttein aikaan oli ain kaksi, mut se myi sit taas toisen pois.

Tarpeellista oppia ja edistystä maanviljelyyn antoi pienviljelijäyhdistys, jonka keskusliiton neuvotat usein kävivät kulmakunnalla pitämässä erilaisia kursseja ja muutenkin neuvomassa. Ensimmäinen traktori Satopään kulmalle saatiin hieman ennen talvisotaa.

– Kortesuon Eino sen osti ja sodan aikaan siihen pistettiin häk-pönttö. Liipolas oli ollu jo ennen, kun Vihtori oli simmonen aikaas seuraava miäs. Se oli ensimmäisii Koskel, kartanos oli sentään ensimmäinen.

Maanpuolustusta

Tulivat sotavuodet. Tauno Tuominen – olit kai sitä ikäluokkaa, joka kaikkein kauimmin joutui olemaan sodassa mukana?

– Juu, 8 vuotta olin yhtämittaa; vähä väli pääsin lomalla. Mää meinin -37 ja pääsin -45 pois. Mitäs mun passis on – en ihan muista – olikse siin yli 5 vuotta palvelust.

Tauno sotareissullaan Poventsan raunioilla Itä-Karjalassa Poventsan lahdesta saamansa ison hauen kanssa. Hauki painoi 9,6 kg.

Tauno itse ei välitä yksityiskohtaisemmin kertoa sodassa olostaan, mutta aseveljet ovat puhuneet, että hän oli siellä lähes legenda; peloton ja hurja taistelija, mutta myös hieman omapäinen ja piittaamaton herrojen käskyille – voisi siis sanoa ”Kosken komppanian Rokan Antti”. Monista kiperistä paikoista huolimatta henki säilyi, mutta haavoja tuli useitakin.

– Neljä haavoittumist on kansis, sit on lisänä simmosii, kun ei lääkärin hoitoo tarvittu. Tosa reides on rysän pistimen reikä; se haittaa melkein kaikkein pahemmin. Juoksuhaudaa vyärytettiin; se oli -44, kun Maaselästä pois tultiin.

Lyyli ja Tauno Tuominen sekä kaksi heidän vanhinta lastaan Aila ja Atte kuvattuna 1949 ensiksi rakennetun piharakennuksen edessä.

Omaan kotiin

Sota päättyi niinkuin päättyi, ja Suomessa alkoi ankara aherruksen aika. Niin Tauno Tuomisellakin. Kuten edellä mainittiin, oli hän -40 ostanut isältään Isoniityn tilan, menen jo naimisiinkin ja nyt oli oman kodin saaminen tärkeintä.

Riikosen aikana Isoniityn asuinrakennus oli ollut keskellä tilan peltoja Lehtirannan rajalla. Asuinrakennus oli purettu pois, mutta sen kivijalan päälle oli tehty makasiini, ja pienen matkan päässä siitä oli vanha riipi. Kaikki uskoivat, että Tauno rakentaa talonsa sinne valmiille talonpaikalle, mutta niin ei tapahtunutkaan. Hän valitsi uu-

den talonpaikan pieneltä nummitöyräältä keskeltä metsäänsä pikku matka Liipolan tiestä länteen.

– Silloin sodan jälkeä kun mää muutin tänne nummeen, ni ihmiset päivitteli: Menee tonne mettään – tual olis valmis plassi ja niin hyvä lährekin, sanoivat. Mut isä oli sen sortin miäs, et sano: Kyl määkin sun oltuus mettään menisin. Äiti-vainaakin sano: Ajatteles viäl, ennenkun sinne menet – mistäs siäl vettäköön saat? Mää sanoin: Kyl mar sitä yhtäläi sit saa, jollei muuta puutu. Eikä veden puutet ol ollu. Tual savusaunan tyköön on simmonen kupa, mikä on ain vet-

tä täys.

Aluksi talonpaikalle tehtiin ns. piharakennus, jossa oli saman katon alla talli, navetta ja kaksi asuinhuonetta. Tämä rakennus purettiin pois, kun uusi asuinrakennus -56 valmistui.

– Sen kivijalka on vielä paikallas, kertoo Tauno. – Ja on simmonen kivijalka, et vois vieläkin talon päälä tehdä, vaikka on vaan möllikivist ladottu, eikä mittään muuraust. Kun tää on simmonen nummi, ettei se liiku. Kortesuon pappakin sano, kun katteli sitä kivijalkaa, sano: Älä erinomanen vaan ruppe tohon pykkäämään, ei se pysy kahta vuotta paikallas, kun on kalteva paikkakin.

Mut tää on niin kova kari, ettei tartte peljätä routimist. Kun mää valoin siihen pihattoon permontoo – oli sementist kova pula – siin ei ol tuumaa paksumpaa paikkaa ollenkaan. Mikkolan Ranssi tuli jostain kokouksest pyärän kans, sano: Nyt teet hukkatyätä, ens kevvääl siit viä isommat palat kukko nokasas. Mää sanoin: Ei sunkaan viäkkän. Kyl Ranssi sitä jälkeen munta kertaa ihmetteli: Mikä erinomanen konsti sul on, kun saat tommotten permonon pysymään. Mut se on vaan tämä nummi. Siäl pelloi Riikosen talo liikkus sinne sun tänne, muurit hajosivat; siält ei mennyt vesi pois ja se jäätyys ain talvel.

Ilmeisesti talonpaikan vaihto oli viisas teko.

Yritteliäs maamies

Voidaan sanoa, että Tauno Tuominen on maanviljelijä koko sielultaan ja hän viljeli tilaansa varsin voimaperäisesti. Satopään kulmalla hän oli ensimmäisiä, joka laittoi peltonsa salaojaan. Eikä siihen aikaan ollut vielä salaojakoneitakaan, vaan kaikki ojat piti kaivaa lapiolla. Kyllä siinä selkää kysyttiin!

Jo vuosia ennen kuin maataloutta korkeammalta taholta ruvettiin erikoistamaan, viljeli Tauno eräitä perinteisistä maanviljelyksestä poikkeavia lajikkeita. Kerran hänellä oli pellolla kasvamassa pitkät rivit marjapensaitakin sopimusviljelynä. Sokerijuurikasta kasvoi joka kesä, kun harventajia riitti omasta takaa – olihan perheessä kuusi lasta. Ruistakin viljeltiin ja se tapettiin siinä Isoniitun vanhassa riihesä, joka sittemmin siirrettiin pellon keskeltä uuden asuinnummen laitaan. Monet naapureista vieläkin kaiholla muistavat Isoniitun uutisruislämpimäisiä.

Isoniitun vaari sylissänsä tyttärenpoikansa Antti Takatalo.

Tilalla pidettiin yleensä kolmea lehmää ja hevosia, jolla usein oli myös varsa. Joskus oli myös harvinaisempia kotieläimiä; kerran mm. vuohi ja pikkuinen kili. Atte-pojalla oli eräänä kesänä melkoinen hanhilauma laitumella Viepjoen rantamalla ja myöhemmin pari kalkkunaa. Tietysti tavanmukaisempaakin siipikarjaa pidettiin, nimittäin kananoja.

Täyttäessään 60 vuotta 1975 Tauno luovutti tilan isännyyden nuoremmalle pojalleen Askolle. Mutta Askon veri veti enemmän käsityöammattiin päin, joten hän muutaman vuoden päästä myi tilan Atte-veljelleen ja perusti itse suutarinliikkeen Helsinkiin. Atte on siitä asti rakennusmieshommansa ohella viljellyt Isoniitun tilaa.

Sivu- virkoja

Isännöyksiänsä Taunolakin oli useita sivuvirkoja. Kun hän rakensi talonsa, ei hän ostanut siihen tarvittavia tiiliä, vaan perusti Viepjoen töyräälle oman tiili tehtaan. Ilmeisesti siellä olikin hyvä tiilisävi?

– Siäl on oikeen hyvä sävi. Kokkeis siit teherrään simmonen makara, eikä se saa kui-

vates mennä enempää 10 % kokkoon. Mää tein siin kaikki omat tiilet ja muilakin; Mikkolan Pransu sai ja Haapasen Mikko ja Hongiston koulun remonttiin viätiin. Eskolinin Hannes oli siäl muuraamas ja kehu: Tee sää poika tiilei vaan, kyl sää ossaat! Mut mää lopetin sit, kun tuli omat tarpeet täytetty. 5 000 tiiltä mahtus niihin kuivauskatoksiin ja tiilimiilu oli siin viäres.

Se tiilien polttaminen taitaakin olla tarkkaa hommaa?

– Ei se sillon, kun sen konstin tiätää. Se täytyy ajan kans lämmitää. Liipolan Vihtori, kun oli siält Kultelast, tiilimailmast kotosin, sano: Täytyy niin vähä lämmitää, et viä viikon päästä voi tiilikasan päälä paljaal perseel istuu. Tiilet menee rikki jos äkkiin kuumentaa.

Pajatyötkin ovat Taunolle tuttuja. Vieraille hän ei kuitenkaan paljonkaan takonut, koska lähellä oli toinen seppä, Koskin Kalle eli Kortesus. Tauno keskittyi enemmän hevosten kenkitykseen.

**– Täsä oli usseman talloo, kun mää kenkitin hevoset; Mikkolan Väinön, Maaniitun, Perkon ja Haapasen Mikon hevonen, Pelto-
mäen tiätyst ja Ojalan Hillman tamman. Omat reet ja kärryyt raudotin – en mää Korte-**

suon leipää polttanu.

Kun sitten 50-luvulla Liipolan tietä kunnostettiin "Miljoonatieksi", toimi Tauno työmaan "kymppinä" ja hoiti myös tarvittavat räjäytys-työt.

**Mestarina siin oli se hauska mestari Pelto-
lan Mauri Halikost, mut kun tiäpiiri yritti pistää sitä muihin hommiin ain. Se oli yhrenkin talven tual Halkon Kaninkolas yhtää siltää tekemäs ja kävi tääl joskus vaan katto-
mas. Mää pirin tunti-
kirjat ja hän teki sit lo-
pulliset paperit tarkas-
tust varten.**

Luottamus- toimia

Oman tilansa hoidon ohella Tauno Tuomiselta riitti aikaa ja harrastusta myös yhteisten asioiden hoitamiseen. Kuten edellä jo mainittiin, toimi kulmakunnalla Satopään pienviljelijäyhdistys, jonka toiminnassa Tauno tietysti oli mukana, ja hän oli vuosikausia yhdistyksen sihteerinä ja myös puheenjohtajana. Myös kuntatason luottamusmies hän oli; istuihan hän useampia kausia kunnan valtuustossakin ja toimi monet vuodet kunnan tielautakunnan puheenjohtajana. Vm. luottamustoimessa hänen edeltäjänään oli Urmaan Martti, joka Taunoa seuraajakseen ehdottikin.

**– Jotkut epäili, et mahtaaks sil viäl olla tarvittavvaa koke-
must et se pärjäis siin, mut Martti tapas muk-
kaan karjasi: Jaa, jollei se poika siin pärjä, niin ei sit kukkaan muukan!**

Asia oli sillä selvä.

Myöskin Osuuspankimme hallintoon Tauno Tuominen on osallistunut; hän oli 22 vuotta sen hallintoneuvoston jäsenenä. Lisäksi saattaa olla joitakin sellaisia toimia, joista hän ei huomannut mainita, eikä toimittaja ollut tietoinen. Mutta onhan niitä tässäkin – yhden miehen osalle. ■

Lauri Kalliola:

Reissulle lähtö

Mä läksin nuorena poikana maailmalle
vieraalle seudulle avaralle
kun kotipitäjässä ei löytynyt työtä
mä menin vain noin – tuulen myötä.

Menin silloin Salon kauppalaan
sieltä töitä hakemaan.
Pääsin verstaalle suutarin.
Saappaista olin tehnyt jo ennenkin.

Sai tehdä saapasta, kenkää ja lapikasta
Näytti elämä taas melko mukavalta.
Sai tehdä niin paljon kuin jaksoi –
kyllä mestari palkan maksoi.

Piti isä ja poika liikettä tätä.
He eivät olleet koskaan riitelemättä;
isän kädessä vasara ja pojalla veitti,
isä poikaansa vasaralla heitti.

Olin sentään siellä vuosia melkein kaksi.
Ei tullut siellä elämä sen paremmaksi.
Oli silloin talvi, loisti tammikuun tähti
kun tämä poika sieltä Turkua päin lähti.

Mä menin Turun satamaan
sinne säkkejä kantamaan.
Jos joltakin voimat loppuivat, niin
hän armotta töistä pois potkittiin.

Sieltä matkustin Maarianhaminaan,
siellä rupesin mä jungmanniksi seillaivaan.
Laiva puutavaralla lastattiin
ja Tanskan Ålborgiin seilattiin.

Kapteeni juovuksiin joi itsensä niin,
väärän suunnan huus – me karille ajettiin.
Kapteeni polvillaan jumalaa rukoili niin.
Me hätälippu mastoon kiskottiin.

Viis venelastia Ålannin saarelta miestä
tulivat he soutain auttamaan meitä.
Kun kaksitoista tuntia töitä paiskittiin
saatiin vihdoinkin se laiva heräksiin.

Laiva repeämän sai etukeulaan,
sitä jo verrata voi vuotavaan seulaan.
Miehistä moni sanoi: Täältä päästä ei.
Se oli vain tuuli kun meitä eteenpäin vei.

Heti kun päästiin perille asti
kohta siitä purettiin pois se lasti,
sen jälkeen laiva slipille nostettiin
ja rikkinäiset paikat korjattiin.

Sen jälkeen laiva vesille laskettiin
ja liitutyynyillä täytettiin.
Sitten sitä voitiin matkaa jatkaa
ja merelle päin menoa jatkaa.

Mutta nyt alkoi myrsky hirmuinen
joka oikein tosissaan näytti meille sen.
Putos lotmatruusi mastosta;
hänen luitaan saimme korjata kannelta.

Vei myrsky kapteenin koirankin
ja melkein kokonaan kansilastin.
Laiva alkoi myrskyssä niin vuotamaan
että pakko oli yrittää hätäsatamaan.

Viettiin loukkaantunut Ruotsin sairaalaan.
Hänen parantumistaan emme jääneet
seuraamaan.
Vihdoin kun päästiin kotisatamiin,
mä suuntasin matkani Helsinkiin.

Helsingissä jouduin mä monttutöihin,
siellä kovin pientä palkkaa maksettiin.
Oli korteerin saannista huolia;
ei mistään kunnon hyviä puolia.

Läksin sieltä Kotkan satamaan
pitkiä hirsia laivan ruumaan sovittelemaan.
Työ oli perin vaikeaa ja uutta;
se vaati voimaa ja varovaisuutta.

Sitten läksin sieltä Viipuriin;
siellä kolia ja säkkejä kannettiin.
Sieltä läksi mä Uuraan satamaan –
jouduin lankkua laivaan kantamaan.

Kun Uuraassakaan enää ei ollut työtä
menin Kemiin, noin vain junan myötä.
Olin kaksi päivää, lopettaa oli pakko
kun siellä taas alkoi satamalakko.

Menin kävellen Kemistä Tornioon,
siellä jokivarressa uittomiesten savottoja on.
Mulla mahdollini matkassa mukana oli
jolla mä jättille rimputtelin.

Mä sanomalehdistä huomasin
että ratatöitä Korpikylästä jatkettiin.
Mä Kainuunkylässä tapasin mestarin;
töihinpääsyä mä häneltä kyselin.

Sitten kortteeri oli mulla huolenain,
mä senkin sentään aika hyvän sain.
Matkaa oli neljä kilometriä.
Se mun täytyi aamuin illoin kävellä.

Ensin suurta ojaa jouduin kaivamaan.
Viipurin- ja Härmänpojan kaveriksi sain.
Viipurin poika oli mikä lie;
Härmän poika tosi kunnon mies.

Siellä mitään konetta ei ollut ollenkaan,
kaikki tehtiin lapiolla käsin vaan.
Puupyörä-kottikärryillä maat kärrättiin
ja rautakangella kivet irroitettiin.

Oli junttaporukassa miestä kymmenen,
yhdestoista siinä tahdissa laulaen.
Vanha Makkinen lauloi ruokottomiaan;
hän pois pantiin, siitä paikon häitä saan.

Mä sitten laulut itse sorvasin,
ne kyllä kuulijoille kelpasi.
Tehtiin Fengeljoen ylle Kuuruskosken silta.
Siellä lauloin mä aamusta iltaan.

Tehtiin Aavasaksan reunaan veturitalli.
Sinne mestari Fursas minut muurariksi salli.
Olen yrittänyt työtä monenlaista
vaikk ei kaikki kovin mukavalta maista.

Kun rata Ylitorniosta valmistui,
mentiin Rovaniemelle.
Sieltä tehtiin rata Kemijärvelle.
Kun määrärahat loppuivat valtiolta
mä läksin pois koko rautatieltä.

Sitten mä siirryin kotipitäjään asti.
Menin naimisiin aika nopeasti.
Elämäni päivät muuttuivat sitten vasta
kun saimme tytön ja kaksi poikalasta.

Olin aviossa vuosia neljäkymmentä ja puoli;
vaimo sairastui ja viimein hän kuoli.
Mä Turkuun muutin, asun yksin aivan.
Multa terveys on mennyt, on monenlaista vaivaa.

Jos sairauteni vielä saisi pois
kaikki silloin mulla hyvin ols.
Käyn kahdesti viikossa voimistelemassa;
kerran käyn lauluporukassa.

Pankista saan eläkkeeni nostaa
jolla voin ruokani ostaa.
Lapset kun käyvät mua katsomassa
on yhteinen ymmärrys olemassa.

Käy kolmasti viikossa kotiapu mulla;
monet kiitokset siitä – se on uuttera Ulla.

Vanhoja koskelaisia tarinoita

Kertonut Reino Numminen

Tarina Morsiusmäestä

Äitini kertoi, että joskus aikoja sitten eräs tyttö ja poika olivat rakastuneet toisiinsa, eikä siinä mitään vikaa olisi ollutkaan, mutta kun he olivat serkut keskenään, ja siihen aikaan ei saanut lähisukulaiset mennä naimisiin. Ja he eivät suostuneet eroamaan, ja sanoivat, että he eivät eroa koskaan, vaan ovat yhdessä kuolemaan asti. He tuomittiin hirtettäväksi ja tuomiopaikka oli Vähän Sorvaston eräs kalliainen mäki ja siellä tuomio sitten pantiin käytäntöön ja siitä alkaen on mäkeä sanottu Morsiusmäeksi heidän muistokseen. Tämä tarina on kulkenut äidin suvulla useamman sukupolven ajan.

Tarina Kustaa Vaasasta

Tarina kertoo, että Kustaa Vaasan kerran pakoreissullaan joutui Sorvastolle Vanhan Mäkilän maille. Kun huovit tulivat, hän ensin piiloutui sillan alle, joka on lähellä Mäkilän taloa. Kun huovit sitten poistuivat, hän meni sisälle taloon ja kerkesi jo riisua takkinsa pois päältään. Samassa olivat huovit taas pihassa, emäntä heitti

Kustalle turkin ja kun sotilaat tulivat sisälle, löi emäntä leipälapiolla Kustaata selkään ja sanoi: Menehän siitä lampaita kaitsemaan, ettet siinä vetelehdä! Kustaa meni ja säilyi kiinniotolta.

Tarina klapivarkaasta

Patakoskella eräässä talossa kävi lapivarkaita. Isäntä, joka hyvin tiesi, kuka varas oli laittoi ruutia lapin sisään ja kun varas sitten pisti lapiä pesään kuului iso paukahdus ja tuhka lensi ympäri tupaa, samoin hellanringit kahvipannuineen. Isäntä kuuli pamauksen ja kysyi seuraavana päivänä, kun näki varkaan: Oliko teillä iso pamaus viime yönä? Tähän varas vastasi: Oli helkkarinmoinen pamaus, kun akka perhana sai kaksoiset!

Tarina Kokkisen hunajasta

Opettaja Kokkisella oli mehiläispönttöjä, joista hän sai hunajaa. Hän säilytti hunajan koulun vintissä käsityöhuoneen vieressä. Pojat olivat sen hunajan huomanneet ja aina kun oli käsitöitä, he välillä piipahtivat hunajavarkaissa, kun Kokkisen silmä vähänkin vältti. Virran Lauri oli mennyt vuorostaan hunajaa hakemaan ja ehti kahmaista vähän kouraansa, kun kuuli jonkun tulevan portaissa. Äkkiä pois hunaja-astian luota, ja siinä samassa Kokkinen tuli, kädessään kirje, joka oli määrä viedä Laurin vanhemmille. Oli siinä Laurilla hankala paikka, miten ottaa kirje vastaan, kun käsissä oli hunajaa. Jotenkin hän se sai käteensä, ettei Kokkinen huomannut, taikka ei ollut huomaavinaan – tiedä häntä.

URHEILUAUTOILIJAT JM-LIIGAKILPAILUSSA

Kyrön Seudun UA osallistui tänä vuonna jokamiesluokan liigakilpailuun LA-racing team joukkueella. Auranmaan Osuuspankit, Johon Kosken TL Osuuspankki myös kuuluu, oli tukemassa hyvin ajanutta joukkuetta. Joukkueessa ajoi viisi koskelaista, joista kuvassa Martti Laukkanen (toinen vasem.), Jaakko Näkki, Pekka Kanasuo (edessä) ja Esa Nurmi. Kuvasta puuttuu Kimmo Luoto.